

Platform Cultureel Erfgoed Groningen (PCEG)

pceg@groningenbinnenstad.nl

Groningen, 27 november 2021

Aan:

de raadsleden deelnemend aan de meningvormende sessie over de opzet van participatie onder de Omgevingswet
op Politieke woensdag van 1 december 2021

Betreft: participatie Omgevingswet

Geachte leden van de raad,
deelnemend aan de meningvormende sessie participatie Omgevingswet,

Op Politieke woensdag van 1 december aanstaande heeft u met de wethouder(s) en andere genodigden een discussie over de opzet van participatie onder de Omgevingswet in Groningen. Graag brengen wij op basis van onze ervaringen met bestemmingsplannen en bouwplannen en geïnspireerd door het eindverslag van de Pilot omgevingsplan Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk (Pilot SPT) nog wat aandachts- en vraagpunten in. Wij hopen dat wij daarmee de discussie mee kunnen helpen verdiepen.

Zoals gemeld, hebben wij met belangstelling kennisgenomen van het eindverslag van de pilot voor een omgevingsplan in de wijken Selwerd, Paddepoel en Tuinwijk (juni 2021). Daarin worden zorgen geuit over de kansen voor bewonersparticipatie. Het stuk getuigt van een worsteling met een wet die twee tegenstrijdige doelstellingen lijkt te hebben: enerzijds initiatieven zoveel mogelijk ruim baan geven (ja, mits), anderzijds burgers mee laten denken over veranderingen in hun omgeving. Door hen zelf of door anderen geïnitieerd. Daarmee is de Omgevingswet al vanuit zichzelf conflicten opwekkend.

Wat daarvan verder zij, we zullen de participatiedoelstelling van de wet serieus blijven nemen, welke terugtrekkende bewegingen de landelijke overheid later ook heeft gemaakt (o.a. de beperking van de gevallen waarin initiatiefnemers tot participatie kunnen worden verplicht).

In aansluiting/aanvulling op het verslag van de Pilot SPT komen wij met de volgende – in onze ogen nog niet voldoende belichte – aandachtspunten met betrekking tot (bewoners)participatie.

Gemeentelijke visies/plannen/regels/programma's en projectbesluiten

- Welke rol wordt toebedacht aan bewonersorganisaties en andere maatschappelijke organisaties, bij de totstandkoming van omgevingsvisie(s), omgevingsplan, programma's, projectbesluiten, verordeningen en beleidsregels (ook die voor ruimtelijke kwaliteit)? Hoe wordt uitvoering gegeven aan het Convenant Groninger Wijken?
- Als wordt gekozen voor een door loting samengesteld burgerforum: hoe leggen de deelnemers daaraan verantwoording voor hun inbreng af bij hun stad/buurtgenoten?
- Zonder vergunningplicht kan de gemeente geen nadere belangenafweging maken ten opzichte van het omgevingsplan:
kiest de gemeente voor een flexibel omgevingsplan al dan niet met beleidsregels met mogelijkheid van maatwerk op vergunning niveau, of voor het na een participatietraject dichttimmeren van een omgevingsplan met weinig vergunningplicht? Bij het laatste komt het zwaartepunt van de participatie te liggen in de planvorming. Hetzelfde geldt voor beleidsregels (hoe opener geformuleerd, des te meer noodzaak van maatwerk op vergunning niveau).

Bouwplannen

Om zinvol te kunnen meedenken over een voorgenomen bouwproject in de woonomgeving is het belangrijk dat burens en betrokken organisaties op tijd in contact kunnen komen met de initiatiefnemer. Dan kan het ook gaan om ogenschijnlijk kleine, maar voor de betrokken burens wezenlijke, veranderingen in hun woonomgeving. Volgens de Omgevingswet hoort de initiatiefnemer de (bewoners)participatie te organiseren. Uit participatieoogpunt is het niet zinvol wanneer dat pas gebeurt op het moment waarop de bouwvoornemens al in een bouwplan zijn gegoten. Er zijn dan immers al ontwerpkosten gemaakt, wat een open discussie over wat en hoe in de weg staat.

- Hoe komen belanghebbenden (bewoners en maatschappelijk betrokken organisaties) op de hoogte van bouwvoornemens, zowel grote als kleine, die vooraf gaan aan een eventuele aanvraag?

Als de initiatiefnemer de participatieopdracht (het dringende participatieadvies) van de wet negeert of niet zorgvuldig organiseert, loopt hij volgens de Omgevingswet – zo hebben wij begrepen – een groter risico dat de gemeente zijn plannen afwijst in haar besluit waarin zij de belangen van o.a. omwonenden heeft meegewogen. Met het oog daarop is het belangrijk dat omwonenden en andere belanghebbenden zo vroeg mogelijk hun gemeente met hun eventuele zorgen kunnen bereiken teneinde die afweging op tijd mogelijk te maken. Dus voordat het bouwplan op ambtelijk niveau al met de initiatiefnemer is af gekaart.

- Komt er een loket waar omwonenden en organisaties proactief hun zorgen over de bij hen bekende bouwvoornemens en/of een participatieproces kenbaar kunnen maken?

Na behandeling in het ambtelijke voortraject komt er een vergunningaanvraag. Het is dan voor omwonenden en andere belanghebbenden belangrijk te weten hoe het plan er na hun participatie c.q. proactieve inbreng bij de gemeente er uitziet. Vooral de ruimtelijke kwaliteit kan dan (weer) aan de orde zijn.

- Wanneer publiceert de gemeente? Pas bij de officiële aanvraag? Hoe inzichtelijk (heldere schetsen van het bouwplan)?

We gaan ervan uit dat omwonenden en andere belanghebbenden na bekendmaking van de vergunningaanvraag de gemeente met hun overgebleven zorgen kunnen benaderen. Voor de gemeente kan dat nog informatie opleveren om tot een zorgvuldige belangenafweging te komen.

Met vriendelijke groet,

Platform Cultureel Erfgoed Groningen,
waarbij zijn aangesloten de Bewonersvereniging Groningen Binnenstad,
de Buurtvereniging het A-Kwartier, de Bewonersorganisatie Binnenstad Oost,
de Bewonersorganisatie HortusEbbinge,
de provinciale commissie van de Bond Heemschut en de Stichting Vrienden van
de stad Groningen.